

IV Міжнародна
науково-теоретична конференція

ТОЛЕРАНТНІСТЬ
ЯК СОЦІОГУМАНІТАРНА ПРОБЛЕМА
СУЧАСНОСТІ

1–2 жовтня 2015 року
Житомир

Збірник матеріалів

Бурятський державний університет (Росія)

**Вища гуманітарно-теологічна школа імені Михайла Беліні-Чеховського
(Польща)**

Донецький національний університет (Україна)

Жешувська політехніка (Польща)

Житомирський державний університет імені Івана Франка (Україна)

**Інститут державної служби і місцевого самоврядування Національної
академії державного управління при Президентові України (Україна)**

Інститут славістики технічного університету Дрездена (Німеччина)

Могильовський державний університет імені А. О. Кулешова (Білорусь)

Українсько-турецький культурний центр «СЯЙВО» (м. Київ)

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК СОЦІОГУМАНІТАРНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ

**Збірник матеріалів IV Міжнародної
науково-теоретичної конференції
1–2 жовтня 2015 року**

Житомир – 2015

УДК 316.647.5+172.3
ББК 60.524.251+60.028.13
Т 52

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Житомирського державного університету
імені Івана Франка
(протокол № 2 від 25 вересня 2015 року)*

Редакційна колегія: П. Ю. Саух, д-р філос. наук, проф. (голова); М. А. Козловець, д-р філос. наук, проф. (відп. секр.); О. В. Вознюк, д-р пед. наук, доц.; Л. В. Горохова, канд. філософ. наук; Р. О. Додонов, д-р філос. наук, проф.; Н. М. Ковтун, канд. філос. наук, доц.; В. Ф. Кокорський, канд. істор. наук, доц.; Т. Л. Нагорняк, д-р політ. наук, проф.; І. Й. Осинський, д-р філос. наук, проф. (Росія); М. В. Примуш, д-р політ. наук, проф.; В. М. Слюсар, канд. філос. наук, доц.; Г. М. Стародубець, д-р істор. наук, проф.; В. О. Стародубець, канд. філос. наук, доц.; В. В. Старостенко, канд. філософ. наук, проф. (Білорусь); О. В. Тараненко, канд. філол. н., доц.

Т 52	«Толерантність як соціогуманітарна проблема сучасності»: Міжнародна науково-теоретична конференція, 1–2 жовтня 2015 року: [матеріали доповідей та виступів] / редкол. П. Ю. Саух [та ін.]. – Житомир: Вид-во Євенок О. О., 2015. – 340 с.
------	---

У збірнику матеріалів конференції здійснено соціально-філософську та історичну рефлексію толерантності як соціального феномена; розглянуто його філософські, історичні, політологічні, соціологічні, культурологічні, релігієзнавчі та педагогічні аспекти; осмислено толерантність у політичній, культурній, соціальній, релігійній, етнічній, національній та інших сферах буттєвості людини, у контексті глобальної міжкультурної і внутрішньо-культурної комунікації; проаналізовано парадокси толерантності і політкоректності, форми прояву інтолерантності в умовах глобалізованого світу, великомасштабних міграцій населення; охарактеризовано основні імперативи толерантності та з'ясовано закономірності й механізми процесу гармонізації політичних, міжетнічних, міжрелігійних та міжособистісних відносин у сучасному світі на засадах толерантності; запропоновано можливі шляхи і способи формування суспільства з реально толерантними стосунками, алгоритми втілення ідей толерантності, ненасильства та сприйняття різноманітності світу через освітні програми.

In the conference digest social and philosophic, and historical reflection of tolerance as social phenomenon is made; its' philosophic, historical, political, sociological, cultural, religious and pedagogic aspects are reviewed; tolerance is conceptualized within political, cultural, social, religious, ethnic, national and other spheres of human's being, within global intercultural and inner-cultural communication; paradoxes of tolerance and political correctness, forms of intolerance manifestation in conditions of globalized world, large-scale population migrations are analyzed; major imperatives of tolerance are characterized; regularities and mechanisms of process of harmonization political, international, interreligious and interpersonal relationships in the modern world on the basis of tolerance are found out; possible ways and manners of society with really tolerant relationships formation, are offered as well as algorithms of ideas of tolerance, non-violence and acceptance of world variety by means of educational programs.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

УДК 316.647.5+172.3
ББК 60.524.251+60.028.13

ISBN 978-617-7265-32-9

© Колектив авторів, 2015
© Євенок О. О., видання, 2015

Бурятский государственный университет (Россия)

Высшая гуманитарно-теологическая школа имени Михаила Белини-Чеховского (Польша)

Донецкий национальный университет (Украина)

Жешувская политехника им. Игнация Лукасевича (Польша)

**Житомирский государственный университет
имени Ивана Франка (Украина)**

**Институт государственной службы и местного самоуправления
Национальной академии государственного управления при Президенте
Украины (Украина)**

Институт славистики технического университета Дрездена (Германия)

**Могилевский государственный университет имени А. А. Кулешова
(Беларусь)**

Украинско-турецкий культурный центр «СЯЙВО» (г. Киев)

**IV Международная
научно-теоретическая конференция**

ТОЛЕРАНТНОСТЬ

КАК СОЦІОГУМАНІТАРНАЯ

ПРОБЛЕМА СОВРЕМЕННОСТИ

1–2 октября 2015 года

Житомир – 2015

Buryat State University (Russia)

Donetsk National University (Ukraine)

Institute of Slavic Philology of the Dresden Technical University (Germany)

Mogilev State A. Kuleshov University (Belarus)

Rzeszow University of Technology (Poland)

Polish Senior College of Theology and Humanities (Poland)

“Salvo” Ukrainian-Turkish Cultural Centre (Kyiv)

**The Higher School of Public Administration
National Academy of Public Administration under the President of Ukraine
(Ukraine)**

Zhytomir Ivan Franko State University (Ukraine)

**4th International
Scientific-Theoretical Conference**

Tolerance

As a Social and Humanitarian Problem

Of Our Time

October 1-2, 2015.

Zhytomir – 2015

Іншого нейтральністю буття у М. Гайдеггера призводить, на думку французького мислителя, до знищення святості іншої особистості й безособовості самотнього суб'єкта. І якщо у М. Гайдеггера інтенціональність є екстатичним актом існування та спрямованості Dasein до смерті, то у Е. Левінаса – досвід трансцендентного звернення до Іншого становить зміст етичного й протистоїть будь-якій апіорній настанові, яка могла б цей досвід спотворити. Тому у творчості Е. Левінаса самоідентифікація особистості та зустріч і прийняття Іншого взаємно обумовлені, а початком особистісного існування постає відповідальність Я за Іншого.

Слід зауважити, що відповідно до поглядів Е. Левінаса, етичний досвід не зводиться до чистого досвіду свідомості, він розгортається в горизонті мови при зустрічі з інакшістю Іншого суб'єкта. Відстежується досить нетрадиційне розуміння інтенціональності не як спрямованості до Іншого, а звернення обличчя-до-обличчя, до інакшості, безкінечності, таємничості, нетотожного мені Іншого та вимог обмеженості і спонтанності свободи. Акценти ставляться не так на взаємності суб'єктів, як на «асиметричності інтерсуб'єктивного простору», у якому домінує Інший. Смысл надходить від Іншого через мову, у якій закріплюються сліди чужого минулого та у вираженні лику моральнісно беззахисного погляду страждаючого суб'єкта, котрий закликає до моральної заповіді співстраждання і доброти. Інший порушує звичний порядок існування, звертаючись до нас словом, закликом, що потребує уваги та відповіді, поглядом, «явленістю обличчя» і спонукає до відповідальності не тільки за себе, але й за нього. Тому джерелом етики у такому своєрідному філософському дискурсі Е. Левінаса постає не буття, не розум, не свобода, не онтологічна співприсутність, а трансцендуюча спрямованість до безкінечності смислової таємничості Іншого. Тут статусу головної етичної настанови набуває мова та обличчя Іншого суб'єкта.

Таким чином, інтерпретація комунікативної толерантності в інтерсуб'єктивному просторі неминує актуалізує проблему зустрічі Я з буттям іншої людини. Як бачимо, феноменологічний підхід, акцентуючи увагу на проблемі «Іншого Я», з окресленістю складності суб'єкт-суб'єктної взаємодії та способу діалогічно-комунікативного виміру вирішення проблеми, приділив значну увагу пошуку того загального, що поєднує, або зближує різноманітне в плюральному світі. А протиставлення феноменологічно-екзистенціалістському індивідуалізму з притаманним йому знеособлено-замкненим способом існування цілісного Я, збагаченого досвідом міжособистісного спілкування, уможливує конституювання комунікативної толерантності в інтенціональній спрямованості Я до Іншого, де вихідним пунктом взаєморозуміння з Іншим постає «доброзичливість» (А. Тименецька), любов (М. Шелер), обличчя Іншого (Е. Левінас) у просторі подієвого здійснення особистості та реалізації вищої царини цінностей.

Література

1. Бойко В. В. Энергия эмоций в общении : взгляд на себя и других / В. В. Бойко. – М. : «Филин», 1996. – 472 с.
2. Гайденко П. П. Прорыв к трансцендентному: новая онтология XX века / П. П. Гайденко. – М. : Республика, 1997. – 495 с. – (Философия на пороге нового тысячелетия).
3. Левінас Е. Етика і безконечність : діалоги з Філіппом Немо / Емануель Левінас; [пер. з фр. О. Білого]. – К. : Port-Royal, 2001. – 138 с.
4. Ортега-и-Гассет Х. Человек и люди / Хосе Ортега-и-Гассет // Дегуманизация искусства : [пер. с исп.] / Хосе Ортега-и-Гассет. – М., 1991. – С. 229-476.
5. Ортега-и-Гассет Х. «Інші і Я» – розвиток теми. Короткі роздуми про «неї» / Х. Ортега-и-Гассет // Філософська і соціологічна думка. – 1990. – № 7. – С. 33–43.
6. Тыменецкая А. Т. Моральный смысл и человеческая личность в контексте общественной жизни : положение человека в единстве всего живого / А. Т. Тыменецкая // Феноменология в современном мире / отв. ред. : М. Кулэ, В. И. Молчанов. – Рига, 1991. – С. 13–64.
7. Хайдеггер М. Бытие и время / Мартин Хайдеггер; [пер. с нем. В. В. Бибихина]. – Изд. 3-е, испр. – СПб. : Наука, 2006. – 452 с.

Віктор Кириченко (Житомир, Україна)

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПРИРОДА ВЗАЄМОДІЇ ОСОБИСТОСТІ З ІНФОРМАЦІЙНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ

За останні десятиріччя, а якщо порівнювати з динамічними показниками розвитку суспільного філогенезу, то майже щоденно відбувається оновлення інформаційного середовища. Постійно відбуваються відкриття у різних наукових галузях, як глобального (історичного) значення так і локального, прикладного «повторного відкриття» уже відомих істин. Доступність інформації та можливість оперування : використання для вирішення різного роду виробничих, життєвих, громадських завдань, зумовили не лише покращення якості життя людини, а й зміцнювали інтегративні зв'язки між різними інформаційними блоками, об'єднуючи її, таким чином, у цілісну систему. Культурний та фізичний потенціал активності людини змушував об'єднуватися у межах окремо взятої ситуації знання з «фізики», «хімії», «соціології»; аналізуючи проблему – брати до уваги різні підходи і бачення, факти і міфи, наукове та побутове. Кожне нове завдання, яке необхідно було вирішувати людині, зумовлювало утворення складної системи тимчасових зв'язків між різними інформаційними модулями, що у подальшому, для полегшення вирішення типових завдань, ініціювало утворення окремих галузей на межі різних наук (Б. Кедров) [1]. Важливим є те, що людська, інколи безглузда та контрпродуктивна ініціація зв'язків між різними інформаційними блоками, перетворила інформаційне середовище у цілісну систему. Зміни та відкриття у одній галузі неодмінно впливали на інші, змушували «уточнювати», «дописувати», а інколи повністю «переписувати» вже усталені знання та уявлення про світ та його будову.

Інформація є важливим та чи не основним ресурсом вирішення життєвих завдань. У процесі соціального онтогенезу першочергове завданням, яке необхідно вирішити для забезпечення успішного розвитку – налагодити зв'язки з інформаційним середовищем, яке у процесі взаємодії з ним, забезпечує суб'єкта соціального розвитку необхідними знаннями. На кожному з етапів вікового розвитку у якості основного медіа ресурсу можуть виступати : найближче контактне оточення, соціальні мережі, телебачення, друковані видання. По мірі розвитку людини відбувається ускладнення зв'язків з медіасередовищем середовищем, яке дає можливість отримувати знання з різних джерел, та орієнтуватися на ті з них, які сформували у її користувача довіру як до її змісту так і до ключових комунікаторів, які здійснюють інформаційну діяльність. **Для людини однаково важливими є як інформаційний зміст, який транслює медіа мережа так і те, хто її транслює** (М. Полані) [4]. З психологічної точки зору, будь-яка інформація має обличчя, і залежно від того, хто її поширює буде відбуватися наступний процес її сприйняття : від абсолютного заперечення до повного, беззаперечного прийняття.

Довіра до інформації є одним з основних психологічних атрибутів, яка може накладати суб'єктивне забарвлення на інші її властивості : цінність, об'єктивність, доступність, новизну, актуальність тощо. Психологічна *інтермодальність зв'язків* суб'єкта соціальних відносин з медіасередовищем забезпечує сприйняття інформації з різних джерел, які мають різний ступінь довіри, проте забезпечують постійний зв'язок з соціальним середовищем та допомагають оперативно реагувати на зміни у ньому [2]. Як правило, прийняття людиною рішення у будь-якій ситуації відповідно до отриманої інформації відбувається на основі узагальнення її змісту з різних медіа-ресурсів. Таким чином зменшуються пряма залежність від одного (як правило, найбільш доступного, наприклад – телебачення, соціальні мережі) засобу інформації та можливість комунікатора маніпуляції її споживачем.

Вихідні положення нашої роботи базуються на уявленні про існування базової залежності особистості від інформаційного середовища, яка формується у процесі соціального філогенезу. Інформація як предмет дослідження технічних, соціальних, природничих наук завжди лежала в сонові розвитку будь якої системи, на початкових етапах еволюції живої матерії саме здатність зберігати та відтворювати інформацію у вигляді програми розвитку забезпечили виживання виду [3]. Взаємне співіснування спільноти неможливе без обміну думками, ідеями, суб'єктивними враженнями, фактами та гіпотезами, саме тому ключовою ознакою соціалізації особистості є формування потреб брати та віддавати інформацію, що забезпечуються на психологічному рівні процесами спілкування, мислення, відчуття (перцепції). Потреба у інформаційній взаємодії з іншими членами соціального утворення іноді перевершує нагальні, об'єктивні потреби людини. У таких випадках зміст інформації

нівелюється а на перший план виступає сам процес споживання чи передачі інформації (на побутовому рівні це виглядає як «розмова ні про що»).

У процесі соціального розвитку суб'єкт соціальних відносин, так чи інакше, змушений інтегруватися у інформаційне медіасередовище та орієнтуватися на ключові джерела передачі інформації, у процесі чого особистісна довіра чи не довіра до них лише впливають на якість життя суб'єкта, проте не зменшують ваги у процесі регуляції активності, вираження громадського ставлення, формування світоглядних диспозицій тощо.

Психосоціальна природа особистості зумовила створення потужної медіа-мережі, яка могла з найменшими втратами початкового змісту передавати суспільно важливу інформацію великій кількості людей. Утворення медіапростору ініціюється необхідністю одного суб'єкта передавати інформацію іншому. Необхідність «не «брати» інформацію», а «віддавати» спонукали суспільство створювати спеціальні соціальні інституції – засоби масової інформації. Розвиток суспільних відносин зумовлював необхідність існування не просто «джерела» інформації, яке б за необхідності міг використати кожен із членів соціальної групи, а утворення спеціального соціального інституту, який точно і швидко розповсюдить інформацію серед усіх членів групи. Ускладнення соціальних зв'язків зумовлює необхідність виникнення засобів масової інформації. Ключова мета роботи ЗМІ – поширення (інколи, агресивне нав'язування) моделей сприймання об'єктивної істини. Залежно від того «через яку призму сприймає людина навколишній світ – таку реконструкцію картини світу вона прийматиме за основу», проте, у будь-якому випадку у процесі сприйняття зовнішньої об'єктивної реальності через телеекрани, пресу, соціальні мережі «інформаційна призма» (яка пройшла ідеологічну, редакційну політику) спотворює дійсність, залежно від кінцевої мети інформаційної діяльності окремо взятого ЗМІ. «Всю свою історію суспільство має інститути, які утримують в головах її членів ту чи іншу картину світу. Це може бути релігія, ідеологія чи журналістика... Але кожен раз додатково до своїх головних функцій об'єкту впливу передається та чи інша матриця чи інтерпретація» [5, с. 7] (Г. Почепцов). В умовах культурного, політичного, релігійного плюралізму дозволяється поширення декількох альтернативних моделей сприймання, а тому одні й ті ж факти мають різне, інколи антагоністичне пояснення. Проте сам факт існування протиріччя та критики у засобах масової інформації свідчить про демократизацію суспільства (забезпечення реалізації громадянських прав) та його цивілізаційний поступ.

Зацікавленість науковців різних науково-дослідних парадигм інформаційними процесами у суспільстві пов'язане здебільшого з усвідомленням прогресивною частиною людства небезпеки, яка може виникнути у разі використання інформації з метою заподіяння шкоди (В. Ліпкан, Л. Найдьонова, Г. Почепцов, В. Толубко). Семантичний ряд найбільш вживаних слів, які транслюються з телеекранів та шпальт газет поповнюються виразами: «дезінформація», «зомбування», «інформаційна війна» тощо. Цивілізований світ, який намагається у першу чергу стандартизувати та нормувати соціально-віковий розвиток, одним з основних завдань закладів освіти та первинних осередків соціалізації вважає саме забезпечення формування навиків споживання інформаційної продукції. У середині XX ст. у психології та педагогіці Європейських країн з'являється новий напрямок прикладної та наукової діяльності – «медіа-освіта» (media-education). Її основні функції були пов'язані із розвитком у школярів та студентів критичності мислення у процесі сприйняття інформаційної продукції. У більшості країн Європейського союзу основи медіаосвіти включені у програму навчальних дисциплін загальноосвітніх шкіл та вищих навчальних закладів. Поступово медіаосвіта починає з'являтися у країнах СРСР та інших соціалістичних республіках Східної Європи (О. Федоров) [6]. З метою протидії «західної пропаганди» капіталізму створюється спеціальна система медіа-культурних об'єднань, до якої входять представники творчої інтелігенції, науковці та видатні громадські діячі.

Інформаційна безпека суспільства забезпечується за рахунок штучного дистанціювання споживачів інформації від «шкідливих моделей сприймання» інформації та створення соціально-корисних, які дозволяють будь-яку нову інформацію сприймати та оцінювати відповідно до шаблону. Таким чином ЗМІ поширюють не стільки інформацію, яку суб'єкт може отримувати і з інших «неконтрольованих» джерел (у результаті безпосереднього сприйняття, з соціальних мереж), скільки загальноприйнятне ставлення до типових явищ

через оцінку їх пікових (найбільш яскравих) проявів. Наприклад, поширення закордонними ЗМІ інформації про причетність «Правого сектору» до військового перевороту в Україні у лютому 2014 року, впливає на подальше сприйняття цільовою аудиторією споживачів інформації інших подій в Україні, пов'язаних з збройною конфронтацією, як результат діяльності цієї ж організації.

Накопичення досвіду інформаційної діяльності формує особливий стиль взаємодії з інформаційним середовищем, який враховує специфіку соціально-рольової поведінки особистості («межі публічності – інтимності» у інформаційних відносинах), особливості трудової діяльності: швидкість оновлення знань у галузі, зміна умов трудової діяльності, психофізіологічні властивості особистості (інтровертність-екстравертність). Стиль інформаційної діяльності містить в собі усталені способи та алгоритми розв'язання життєвих завдань, які потребують пошуку знань: «довіра-недовіра» до окремих медіа-засобів, культурних та ідеологічних утворень (наприклад, до християнства, як способу пояснення явищ об'єктивної дійсності), перевірки достовірності інформації та включення її в індивідуальний життєвий контекст: наскільки отриманні знання є дійсно важливими та актуальними для особистості.

Інформація, яку використовує людини для вирішення різного спектру завдань, може стосуватися різних сфер особистісної активності. Особистість яка має розвинену систему соціальної (гендерної, релігійної, політичної, професійної) та особистісної ідентичності задовольняє пізнавальні потреби та вирішує завдання різного роду складності, які пов'язані з актуальними вже сформованими потребами особистості.

Література

1. Кедров Б. М. Творчество в науке и технике : (Научно-популярные очерки для молодежи) / Бонифатий Михайлович Кедров. – М. : Мол. гвардия, 1987. – 192 с.
2. Кириченко В. В. Психологія інформаційної діяльності : навчальний посібник / Віктор Кириченко. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 130 с.
3. Левченко Л. Л. Філософські основи інформації / Левченко Людмила Леонідівна, Яроцький Леонід Васильович. – Житомир : «Полісся», 2007. – 176 с.
4. Полани М. Личностное знание. На пути к посткритической философии / Майкл Полани. – М. : Прогресс, 1985. – 345 с.
5. Почепцов Г. Г. Контроль над разумом / Г. Г. Почепцов. – К. : Видавничий дім «Києво-могилянська академія», 2010. – 350 с.
6. Федоров А. В. Массовое медиаобразование в СССР и России : основные этапы / И. В. Челышева, Е. В. Мурюкина, О. И. Горбаткова, М. Е. Ковалева, А. А. Князев / [под ред. А. В. Федорова]. – М. : МОО «Информация для всех», 2014. – 267 с.

Людмила Шкіль (Київ, Україна)

ТОЛЕРАНТНІСТЬ : СУЧАСНІ КОНТРАВЕРЗИ РОЗУМІННЯ

Термін толерантність в сучасному розумінні передбачає, насамперед, суперечливе трактування цього поняття. Якщо, наприклад, в епоху Середньовіччя, під толерантністю розумілася загальна ідея рівності (мається на увазі рівність усіх перед Богом), що передбачало на меті терпиме, всепрощаюче ставлення не просто до кожної людини, а й терпиме ставлення до її поведінки (в тому числі й негативної), виправдання її дій, через незнання. Така «толєрнтність» висловлюється через загальновідому молитву-звернення Ісуса Христа : «Господи, прости їм їхні гріхи, бо не відають, що роблять». Тобто, таким чином, християнство намагається знайти пояснення негативним вчинкам через незнання або нерозуміння як потрібно правильно чинити. Ця ідея виправдання зла на землі звучала і з вуст античних філософів, як приклад – її ми зустрічаємо і у Сократа. Разом з тим, у християнстві очевидним є інший парадокс толерантності, такий як невизнання жодної іншої релігії, хоча як релігійний напрямок воно було далеко не першим, і багато ідей почерпнуло з тих релігій, які активно, майже агресивно критикує та забороняє.

Згодом розуміння поняття толерантності еволюціонувало і на сучасному етапі розвитку нашого суспільства ми зустрічаємо нескінченну кількість трансформацій цього терміну та використання і застосування його у багатоманітних значеннях та різних галузях наук.

Довідка про авторів

- Amadeusz Citlak*, doktor (Ph.D.), Instytut Psychologii – Polska Akademia Nauk (Warszawa, Polska)
- Justyna Stecko*, assistant professor, Department of Humanities, Rzeszów University of Technology (Rzeszów, Polska)
- Hanna Sommer*, Dr, adiunkt, Politechnika Rzeszowska (Rzeszów, Polska)
- Henzelmann Martin* Dr. phil. Інститут славістики технічного університету Дрездена, (Дрезден, Німеччина)
- Grzegorz Ostasz*, profeesor, dr hab, Politechnika rzeszowska (Polska)
- Акіліна Олена Володимирівна*, кандидат економічних наук, доцент Київського університету імені Бориса Грінченка, доцент кафедри управління Інституту суспільства (Київ, Україна)
- Аленькова Юлія Василівна*, кандидат культурології, доцент, доцент кафедри філософії, заступник декана історико-філологічного факультету УО «Могилювський державний університет імені А. О. Кулешова» (Могиливі, Білорусь)
- Ананьєва Олена Павлівна*, кандидат філософських наук, доцент, Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського (Одеса, Україна)
- Аншукова Тетяна Борисівна*, аспірант кафедри філософії Бурятського державного університету (Росія)
- Балух Василь Олексійович*, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, декан філософсько-теологічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)
- Балух Олексій Васильович*, кандидат історичних наук, асистент кафедри історії України факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)
- Башук Володимир Вікторович*, кандидат юридичних наук, доцент кафедри філософії та політології Львівського державного університету внутрішніх справ (Львів, Україна)
- Бідочко Леся Ярославівна*, аспірант Національного університету «Києво-Могилянська академія» (Київ, Україна)
- Бімбаєва Ержена Василівна*, кандидат соціологічних наук, викладач кафедри політології і соціології Бурятського державного університету (Улан-Уде)
- Бліхар В'ячеслав Степанович*, доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії та політології Львівського державного університету внутрішніх справ (Львів, Україна)
- Богачевська Ірина Вікторівна*, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та педагогіки Національного транспортного університету (Київ, Україна)
- Бокоч Вікторія Михайлівна*, кандидат політичних наук, викладач кафедри міжнародних відносин Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)
- Бродецький Олександр Євгенович*, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології, релігієзнавства та теології філософсько-теологічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)
- Бутковська Наталія Юріївна*, кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
- Вандишев Валентин Миколайович*, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та соціології Сумського національного аграрного університету (Суми, Україна)
- Вітюк Ірина Костянтинівна*, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
- Вознюк Олександр Васильович*, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри дошкільної освіти і педагогічних інновацій Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
- Гайворонюк Наталія Віленівна*, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та політології Львівського державного університету внутрішніх справ (Львів, Україна)
- Ганяк Володимир Йосипович*, аспірант Національної академії державного управління (Київ, Україна)
- Герасимчук Андрій Андрійович*, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
- Глушко Анна Володимирівна*, старший викладач Донецького національного університету (Вінниця, Україна)
- Головатий Микола Федорович*, доктор політичних наук, професор, проректор з наукової роботи Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна)

Горохова Людмила Вікторівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Горохолінська Ірина Володимирівна, кандидат філософських наук, асистент кафедри культурології, релігієзнавства та теології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)

Гулінська Ольга Іванівна, студентка Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Гуменюк Віктор Іванович, доктор філологічних наук, професор кафедри української філології Кримського інженерно-педагогічного університету (Сімферополь)

Гуменюк Ольга Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології Кримського інженерно-педагогічного університету (Сімферополь)

Гьокхан Демір, голова правління Українсько-торецького культурного центру «Сяйво», аспірант кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Київ, Україна)

Давидов Павло Григорович, кандидат філософських наук, доцент Донецького національного медичного університету ім. М. Горького (Красний Лиман, Україна)

Давидова Людмила Вікторівна, аспірант Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)

Доброносова Юлія Дмитрівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії і педагогіки Національного транспортного університету (Київ, Україна)

Докаш Віталій Іванович, доктор філософських наук, професор, академік АН вищої школи, завідувач кафедри соціології Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича (Чернівці, Україна)

Дубасенюк Олександра Антонівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Дьяченко Олег Вікторович, кандидат філософських наук, доцент закладу освіти «Могильовський державний обласний інститут розвитку освіти», проректор з науково-методичної роботи, координатор Могильовського релігієзнавчого центру (Могилів, Білорусь)

Заглада Віктор Миколайович, кандидат філософських наук, старший викладач кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Загрійчук Іван Дмитрович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та соціології Українського державного університету залізничного транспорту (Харків, Україна)

Заєць Варвара Михайлівна, аспірант кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Зайко Леся Яківна, аспірант кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Залужна Алла Євгенівна, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри суспільних дисциплін Національного університету водних ресурсів та природокористування (Рівне, Україна)

Іваненко Андрій Петрович, магістрант історичного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Істоміна Ольга Борисівна, доктор філософських наук, доцент, професор кафедри філософії Іркутського державного університету (Іркутськ, Росія)

Иценко Юрій Анатолійович, доктор філософських наук, професор, завідувач відділом «Наукові і освітянські методології та практики» Центру гуманітарної освіти НАН України (Київ, Україна)

Кавун Анатолій Андрійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних наук Житомирського військового інституту імені С. П. Корольова (Житомир, Україна)

Канівець Борис Андрійович, кандидат філософських наук, старший викладач кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Карпінська Юлія Петрівна, аспірант кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Кириченко Віктор Васильович, кандидат психологічних наук, викладач кафедри соціальної та практичної психології Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Кисельов Сергій Олегович, кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри політології Національного університету «Києво-Могилянська академія» (Київ, Україна)

Кірізвас Марія Вадимівна, студентка 4-го курсу спеціальності «Філософія» Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара (Дніпропетровськ, Україна)

Книш Інна Василівна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та соціології Сумського національного аграрного університету (Суми, Україна)

Ковтун Наталія Михайлівна, кандидат філософських наук, доцент, докторант кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Коберник Ніна Іванівна, старший викладач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)

Кобетяк Андрій Романович, настоятель храму святого Олександра Невського с. Ягодинка Житомирського району (Житомир, Україна)

Козловець Микола Адамович, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Кокорська Ольга Іванівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри журналістики Донецького національного університету (Вінниця, Україна)

Кокорський Валентин Францович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри політології та державного управління Донецького національного університету (Вінниця, Україна)

Коптовець Олександр Олександрович, студент Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара (Дніпропетровськ, Україна)

Крилова Світлана Анатоліївна, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)

Кубрак Олег Вікторович, старший викладач кафедри філософії і соціології Сумського національного аграрного університету (Суми, Україна)

Кулик Богдан Володимирович, студент 4 курсу Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара (Дніпропетровськ, Україна)

Куссе Хольгер, професор, доктор, директор Інституту славістики Дрезденського технічного університету (Дрезден, Німеччина)

Лавринович Дмитро Сергійович, доктор історичних наук, доцент, перший проректор, професор кафедри історії Білорусії і східних слов'ян Могильовського державного університету імені А. О. Кулешова» (Могилів, Білорусь)

Лазарева Марина Леонідівна, кандидат філософських наук, в. о. доцента кафедри філософії і політології Львівського національного аграрного університету (Львів, Україна)

Лазуріна Наталія Петрівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Житомирського військового інституту імені С. П. Корольова (Житомир, Україна)

Лишиній Богдан Віталійович, аспірант кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)

Ліннік Юрій Володимирович, аспірант Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)

Ломачинська Світлана Володимирівна, викладач суспільних наук (Черкаси, Україна)

Любчак Ганна Павлівна, студентка історичного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Масловська Марія Володимирівна, заступник директора ННІ філології та журналістики, старший викладач кафедри видавничої справи, редагування, основ журналістики та філології Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Мельничук Вікторія Вікторівна, кандидат філософських наук, старший викладач кафедри суспільних наук Житомирського національного агроєкологічного університету (Житомир, Україна)

Михайлюк Марина Володимирівна, кандидат історичних наук, докторант Інституту української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України (Київ, Україна)

Мишков Віктор Ярославович, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)

Місержи Світлана Дмитрівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри філософії та соціології Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)

Місяць Наталія Купріянівна, доктор філософії в галузі педагогіки, директор Центру полоністики (Житомир, Україна)

Мороз Юрій Анатолійович, здобувач кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Муллокандова Оксана Мариківна, здобувач кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Немцева Наталія Володимирівна, аспірант Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Новосадова Наталія Григорівна, аспірант кафедри всесвітньої історії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Новосьолова Маріанна Дмитрівна, магістр, науковий асистент/докторант Інституту славістики Дрезденського технічного університету (Дрезден, Німеччина)

Ношин Ярослав Іванович, магістр філософії, викладач кафедри філософії і релігієзнавства Українського гуманітарного інституту (Буча, Україна)

Оксютович Марина Олександрівна, кандидат філософських наук, викладач Житомирського агротехнічного коледжу Житомирського національного агроекологічного університету (Житомир, Україна)

Олексюк Мирон Мирославович, кандидат філософських наук, доцент, професор кафедри філософії та політології Львівського державного університету внутрішніх справ (Львів, Україна)

Орлова Тетяна Володимирівна, доктор історичних наук, професор історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)

Орлов Сергій Федорович, кандидат філософських наук, доцент, професор кафедри філософії та політології Львівського державного університету внутрішніх справ (Львів, Україна)

Осинський Іван Йосипович, доктор філософських наук, професор, завідувач лабораторії соціальної стратифікації ФГБОУ ВПО «Бурятський державний університет» (Улан-Уде, Росія)

Палько Інна Миколаївна, асистент кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Пережуда Євген Вікторович, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук Київського національного університету будівництва і архітектури (Київ, Україна)

Переломова Олена Степанівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри журналістики та філології Сумського державного університету (Суми, Україна)

Полисаєв Олександр Павлович, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціології та гуманітарних дисциплін Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)

Поцулко Олена Анатоліївна, кандидат історичних наук, доцент Донецького національного медичного університету ім. М. Горького (Красний Лиман, Україна)

Поцюрко Олег Юрійович, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та політології Львівського державного університету внутрішніх справ (Львів, Україна)

Приймак Богдан Іванович, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та політології Львівського державного університету внутрішніх справ (Львів, Україна)

Пришва Ольга Ігорівна, аспірант Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Рудакевич Олег Михайлович, доктор політичних наук, професор кафедри філософії та політології Тернопільського національного економічного університету (Тернопіль, Україна)

Сабадуха Володимир Олексійович, кандидат філософських наук, доцент Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (Івано-Франківськ, Україна)

Сабадуха Марина Володимирівна, здобувач кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Сабадуха Олексій Володимирович, кандидат філософських наук, викладач Житомирського технологічного коледжу Київського національного університету будівництва та архітектури (Житомир, Україна)

Саух Петро Юрійович, доктор філософських наук, професор, ректор Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Сімонян Карен Мовсесович, аспірант кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Ситник Світлана Володимирівна, кандидат політичних наук, доцент Національної академії державного управління при Президентові України (Київ, Україна)

Слюсар Вадим Миколайович, кандидат філософських наук, доцент, докторант кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Соколовський Олег Леонідович, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Спиця Наталя Валеріївна, кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін Запорізького державного медичного університету (Запоріжжя, Україна)

Стедник Микола Миколайович, доктор філософських наук, професор Національної академії державного управління при Президентові України (Київ, Україна)

Стародубець Володимир Олексійович, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Старостенко Віктор Володимирович, кандидат філософських наук, доцент, проректор з наукової роботи Могильовського державного університету імені А. О. Кулешова, керівник Могильовського релігієзнавчого центру (Могилів, Білорусь)

Стояцька Ганна Михайлівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (Дніпропетровськ, Україна)

Студінський Володимир Аркадійович, доктор історичних наук, кандидат економічних наук, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана» (Київ, Україна)

Стукал Олена Володимирівна, аспірант Інституту соціології НАН України (Київ, Україна)

Тараненко Олена Валеріївна, кандидат філологічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри журналістики, Донецький національний університет (Вінниця, Україна)

Сухачов Станіслав Якимович, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Телешун Сергій Олександрович, доктор політичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, директор інституту державної служби і місцевого самоврядування Національної академії управління при Президентові України; завідувач кафедри політичної аналітики і прогнозування (Київ, Україна)

Телешун Ярослав Сергійович, студент II курсу освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр», спеціальність «Правознавство» Національної академії внутрішніх справ України (Київ, Україна)

Туровський Роман Антонієвич, докторант кафедри філософії Університету Яна Павла II (Краків, Польща)

Утюж Ірина Геннадіївна, доктор філософських наук, доцент, професор кафедри суспільних дисциплін Запорізького державного медичного університету (Запоріжжя, Україна)

Фаріон Ольга Олегівна, кандидат філософських наук, старший викладач кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Федоренко Валерій Олександрович, кандидат філософських наук, завідувач кафедри суспільно-гуманітарних наук та фундаментальної підготовки Житомирського інституту МАУП (Житомир, Україна)

Федоренко Володимир Валерійович, здобувач кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Халімовська Ірина Валеріївна, аспірант Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Хом'як Наталія Олександрівна, заступник директора з навчальної роботи Житомирського коледжу культури і мистецтв ім. Івана Огієнка (Житомир, Україна)

Чаплінська Оксана Вікторівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, заступник декана історичного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Шадюк Тамара Адамівна, асистент кафедри філософії Національного університету водних ресурсів та природокористування (Рівне, Україна)

Шкіль Людмила Леонідівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна)

Шкрібляк Микола Васильович, кандидат історичних наук, доцент Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)

Юрчук Олена Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри українського літературознавства та компаративістики Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Ямчук Павло Миколайович, доктор філософських наук, професор кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін Уманського національного університету садівництва (Умань, Україна)

Яремчук Андрій Васильович, кандидат історичних наук, асистент кафедри культурології, релігієзнавства та теології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)

Ярмолівч Ольга Іванівна, викладач кафедри філософії та політології Львівського державного університету внутрішніх справ (Львів, Україна)

Ярунів Михайло Іванович, старший викладач кафедри філософії та політології Львівського державного університету внутрішніх справ (Львів, Україна)

ЗМІСТ

Вступне слово.....	6
Соціально-філософська рефлексія феномена толерантності.	
Парадокси толерантності.....	8
<i>Ананьєва Елена. Акмеологический аспект толерантности и проблема зрелости личности.....</i>	<i>8</i>
<i>Башук Володимир. Свобода та національна безпека: дискурс толерантності в громадянському суспільстві.....</i>	<i>11</i>
<i>Бліхар В'ячеслав. Державно-церковні відносини: толерантність в українському соціально-культурному просторі.....</i>	<i>13</i>
<i>Вознюк Олександр. Онтологічні засади толерантності у контексті теорії критичних явищ.....</i>	<i>15</i>
<i>Бідочко Леся. Парадокси толерантності як нелогічного конструктора.....</i>	<i>20</i>
<i>Гайворонюк Наталія, Приймак Богдан. Толерантність та інтолерантність в контексті соціальної взаємодії.....</i>	<i>21</i>
<i>Герасимчук Андрій. Політична толерантність в руслі деяких категорій діалектики.....</i>	<i>23</i>
<i>Горохова Людмила. Страх перед «Іншим» – ксенофобія та толерантність у сучасному суспільстві.....</i>	<i>24</i>
<i>Горохолінська Ірина. Релігійного-етичні аспекти статусу гомосексуалістів у Європі та питання толерантності.....</i>	<i>28</i>
<i>Заглада Віктор. Принцип толерантності у науковій раціональності.....</i>	<i>31</i>
<i>Іщенко Юрій. Про один забутий чинник толерантності.....</i>	<i>34</i>
<i>Кисельов Сергій. Межі толерантності.....</i>	<i>37</i>
<i>Коптовець Александр. Основы формирования европейской толерантности.....</i>	<i>41</i>
<i>Мельничук Вікторія. Взаємодія людини і природи як межа толерантності.....</i>	<i>42</i>
<i>Олексюк Мирон. Зарубіжні філософсько-правові ідеї рівності як теоретична основа становлення концепту толерантності.....</i>	<i>43</i>
<i>Орлов Сергій. Релігія і церква: український стереотип реалізації толерантності.....</i>	<i>45</i>
<i>Поцюрко Олег. Дискурс свободи як прояв толерантності в поезії Т. Шевченка.....</i>	<i>47</i>
<i>Сабадуха Володимир. Концепція чотирьох рівнів духовного розвитку людини як методологічне пігрунття розв'язання проблеми толерантності.....</i>	<i>49</i>
<i>Сабадуха Марина. Толерантність як ознака щасливої людини та її гармонійного внутрішнього світу.....</i>	<i>52</i>
<i>Слюсар Вадим. Прометейська людина у філософії Вальтера Шуберта у контексті дослідження проблеми насилля.....</i>	<i>56</i>
<i>Стародубець Володимир. Гіпотетичний та категоричний імперативи толерантності.....</i>	<i>58</i>
<i>Утюж Ірина. Толерантность и жизненный успех человека: диалектика взаимосвязи.....</i>	<i>59</i>
<i>Чаплінська Оксана. Дискурс толерантності у філософії постмодернізму.....</i>	<i>61</i>
<i>Ярмолевич Ольга. До проблеми розуміння толерантності у сучасному громадянському суспільстві.....</i>	<i>63</i>
<i>Ярунів Михайло. Філософська проблематика феномену толерантності в релігійному контексті.....</i>	<i>65</i>
Толерантність в контексті сучасної комунікативної філософії.....	67
<i>Вандишев Валентин. Риторика постмодернізму і толерантність.....</i>	<i>67</i>
<i>Залужна Алла. Толерантність у проблемному полі феноменологічно орієнтованої філософії.....</i>	<i>67</i>
<i>Кириченко Віктор. Соціально-психологічна природа взаємодії особистості з інформаційним середовищем.....</i>	<i>71</i>
<i>Шкіль Людмила Леонідівна. Толерантність: сучасні контраверзи розуміння.....</i>	<i>73</i>
Контроверзи релігійно-конфесійної та міжетнічної толерантності.....	75
<i>Балух Василь, Балух Олексій. Толерантність у контексті сучасних євроінтеграційних процесів.....</i>	<i>75</i>

<i>Богачевська Ірина.</i> Чи варто встановлювати межі релігійної толерантності?.....	76
<i>Бокоч Вікторія.</i> Суспільно-політична обумовленість релігійної толерантності та нетерпимості.....	78
<i>Бродецький Олександр.</i> Міра гуманістичності моральних цінностей ісламу та оцінка їх толерантизаційних потенцій.....	81
<i>Вітюк Ірина.</i> Релігійна толерантність у текстах Старого Завіту.....	84
<i>Дьяченко Олег.</i> Угрозы безопасности в конфессиональном пространстве восточной Беларуси.....	86
<i>Іваненко Андрій.</i> Проблеми релігійної толерантності в українському суспільстві (на прикладі неоязичництва).....	89
<i>Коберник Ніна.</i> Трансформація релігійної толерантності: історичний досвід.....	91
<i>Кусе Хольгер, Новосьолова Маріанна.</i> Толерантність у церковному дискурсі сьогодення.....	93
<i>Лавринович Дмитрий.</i> «Белорусское общество» (1908-1915 гг.) национальная идентичность и проблемы исторического прошлого.....	97
<i>Лишиній Богдан.</i> Релігійно – інституціональні процеси в українському православ'ї на Волині....	100
<i>Ломачинська Світлана.</i> Міжконфесійна толерантність як запорука українського суспільства в умовах інформаційної війни.....	103
<i>Місяць Наталія.</i> Формування міжетнічної толерантності в студентському середовищі : з досвіду центра полоністики.....	105
<i>Мороз Юрій.</i> Толерантність як умова перекладу Біблії.....	107
<i>Муллокандова Оксана.</i> Толерантність як основа міжрелігійних шлюбів.....	110
<i>Рудакевич Олег.</i> Етнополітична толерантність у контексті української національної ідеї.....	112
<i>Соколовський Олег.</i> Толерантність як моральний чинник віровчення соцініан.....	116
<i>Шкрібляк Микола.</i> Толерантність як філософсько-релігійозна категорія і суспільно-моральний принцип.....	118
<i>Яремчук Андрій.</i> Історичний дискурс правових гарантій толерантності в контексті державно-церковних взаємин.....	122
Толерантність: національна ідентичність і проблеми історичного минулого.....	125
<i>Бимбаева Эржена.</i> К вопросу о понятии «этническая толерантность».....	125
<i>Головатий Микола.</i> Національне буття і проблема формування політичних націй у ХХІ столітті: парадигмальні особливості і протиріччя.....	127
<i>Кавун Анатолій.</i> Толерантність у контексті оцінки історичних подій.....	135
<i>Канівець Борис.</i> Толерантність в контексті проблеми історичної об'єктивності.....	138
<i>Карпінська Юлія.</i> Толерантність як умова реалізації концепції сталого розвитку України.....	139
<i>Кулик Богдан.</i> Толерантність та інтровертна напруженість, як складові української нації.....	141
<i>Михайлюк Марина.</i> Порятунком окупантами євреїв України як приклад міжетнічної толерантності в роки Другої світової війни.....	143
<i>Новосадова Наталія.</i> Дилема толерантності співіснування інтелігенції та радянської влади на Житомирщині впродовж 20-х років ХХ століття.....	146
<i>Осинский Иван.</i> Интеллигенция и проблемы межэтнической толерантности.....	149
<i>Старостенко Виктор.</i> Религиозная толерантность как фактор свободы совести в исторической ретроспекции Беларуси.....	153
<i>Стояцька Ганна.</i> Сучасна українська ідентичність: тест на толерантність.....	155
<i>Сухачов Станіслав.</i> Майнове розшарування як деструктивний фактор розвитку толерантності сучасного українського суспільства.....	157
<i>Ямчук Павло.</i> Українська національна ідентичність в історіософській ретроспекції й перспективному баченні ХХІ ст.....	160
Проблеми толерантності в контексті соціальних комунікацій.....	163
<i>Акіліна Олена.</i> Процеси соціального відторгнення та шляхи їх подолання в країнах ЄС.....	163
<i>Бутковська Наталія.</i> Соціальна дистанція як показник рівня толерантності в суспільстві.....	166
<i>Гулінська Ольга.</i> Проблема толерантності користувачів соціальних мереж.....	169
<i>Давидов Павло.</i> Дискурс толерантності у глобалізованому світі.....	171

Давидова Людмила. Діяльність університетських видавництв у контексті толерантизації освіти.....	174
Докаш Віталій. Толерантність в релігійному середовищі як фактор суспільної стабільності.....	176
Зайко Леся. Необхідність висвітлення ідей толерантності в сучасних українських ЗМК.....	179
Заєць Варвара. Медіа-вплив на світогляд особистості у філософській спадщині М. Маєлюєна.....	182
Кобетяк Андрій. Формування партнерської моделі державно-церковних відносин на принципах толерантності.....	185
Кокорська Ольга, Кокорський Валентин. Вплив новинних медіа на формування толерантності.....	187
Лазарева Марина. Толерантність у пустелі індивідуалізму.....	190
Лінник Юрій. Міжправославна толерантність як запорука створення помісної церкви в Україні.....	193
Масловська Марія, Гуменюк Вікторія. Зв'язки з громадськістю: завдання та перспективи.....	195
Масловська Марія. Публічний виступ як чинник налагодження громадських зв'язків.....	197
Мишков Віктор. Толерантність як специфічна риса комунікативних процесів: філософський дискурс.....	199
Нємцева Наталія. Толерантність як моральний вибір медичного працівника.....	202
Поцулко Олена. Толерантні принципи психологічної корекції та терапії комунікативних девіацій особистості.....	203
Пришва Ольга. Сплеск ненависті в сучасному соціумі, породжений проблемами толерантності в ЗМІ.....	207
Нанна Sommer. Tolerancja i nietolerancja we współczesnym świecie.....	209
Стадник Микола. Проблеми толерантності до внутрішньо переміщених осіб в Україні.....	212
Спиця Наталя. Проблема агресії в сучасному українському суспільстві.....	216
Федоренко Валерій. Взаємодія армії та релігії в соціумі в контексті толерантності.....	218
Федоренко Володимир. Військово-правове виховання на сучасному етапі реформування Збройних сил України в контексті імперативів толерантності.....	221
Хом'як Наталія. Зростання міської агресивності як виклик сучасного урбанізованого світу.....	224
Сучасний світовий порядок: випробовування толерантністю.....	228
Гьокхан Демір. Глобальні міграції і проблема толерантності.....	228
Кирилас Марія. Проблема толерантності в інформаційно-мифологізованому обществе.....	230
Ковтун Наталія. Проблема межі толерантності у контексті дослідження тероризму як неконвенційної форми політичної активності.....	232
Оксютович Марина. Толерантність як індикатор міжетнічних відносин у сучасному поліетнічному просторі.....	235
Полісаєв Олександр. Політичне лідерство у контексті становлення інформаційного суспільства.....	237
Сімонян Карен. Загострення культурно-цивілізаційного конфлікту в глобалізованому світі.....	239
Стукал Олена. Толерантність як принцип взаємодії в умовах глобалізації: соціологічний аспект дослідження.....	240
Телешун Сергій. Сучасний світовий порядок: виклики України.....	242
Фаріон Ольга, Любчак Ганна. Проблема релігійних колізій в умовах неоголошеної війни.....	244
Культурні смисли толерантності.....	248
Аленькова Юлія. Культурний Другой в мультикультурному мирі.....	248
Ганяк Володимир. Культура толерантності як альтернатива виправданню насилля: від витоків зародження до проблем сучасної України.....	250
Гуменюк Ольга. Художній світ кримськотатарської емігрантської лірики (на прикладі пісні «Имдат ола Мевлядан, агъларым Къырымны») («Хай допоможе Господь, оплакую Крим»).....	253
Гуменюк Віктор. Художнє осягнення кримськотатарських реалій у творчості Лесі Українки.....	257

<i>Доброносова Юлія.</i> Антропологічні основи конститування Чужого і толерантність в горизонті новітніх медіа.....	262
<i>Книш Інна.</i> Етимологія поняття «толерантність»: історичний та культурний аспект.....	264
<i>Козловець Микола.</i> Дихотомія «свій-чужий» як чинник ідентифікації.....	266
<i>Кубрак Олег.</i> Международный этикет как проявление толерантности.....	269
<i>Сабадуха Олексій.</i> Проблема толерантності в контексті тілесного, психічного та духовного здоров'я людини.....	271
<i>Саух Петро.</i> Толерантність як цінність в системі полікультурної освіти.....	273
<i>Халімовська Ірина.</i> Туризм як прояв толерантності суспільства.....	278
<i>Шадюк Тамара.</i> Вчення про гріхопадіння: синергія античного й ранньохристиянського мислення.....	279
<i>Юрчук Олена.</i> Чи варто бути толерантним, коли викрадають твою культуру?.....	281
Мовна толерантність: типологія комунікативної взаємодії.....	283
<i>Истомина Ольга, Анишукіна Тат'яна.</i> Понятіе «третий возраст» как реализация принципов толерантности в номинативной лексике.....	283
<i>Истомина Ольга.</i> Мигрантофобия как фактор интолерантности в современном общества.....	284
<i>Amadeusz Citlak.</i> Język a kontrola myślenia – kilka uwag o psychologicznych uwarunkowaniach uprzedzeń i nietolerancji.....	286
<i>Henzelmann Martin.</i> Toleranz als Konzept im ökolinguistischen Diskurs am Beispiel der slowakischen Gesetzgebung.....	290
<i>Перегуда Євген, Місержи Світлана.</i> Про політичні механізми реалізації мовної толерантності.....	292
<i>Переломова Олена.</i> Мовна особистість і мовна картина світу.....	296
Міфологія та міфопоетика толерантності в сучасних умовах.....	298
<i>Студінський Володимир.</i> Толерантність як філософсько-економічна проблема у сучасній українській казці (на прикладі творчості Світлани Соболевської).....	298
<i>Телешун Ярослав.</i> Міфологія толерантності.....	299
Толерантність і довіра: соціально-політичний та морально-етичний виміри.....	302
<i>Grzegorz Ostasz.</i> Kategoria zaufania – proba analizy zagadnienia z perspektywy aksjologicznej.....	302
<i>Дубасенюк Олександра.</i> Ціннісно-сміслові наукові підходи, що відображають феномен толерантності.....	304
<i>Загрішук Іван.</i> Толерантність: її сутність та межі в сучасному світі.....	308
<i>Крилова Світлана.</i> Проблема меж толерантності та можливість краси відносин з ворогом.....	310
<i>Лазуріна Наталія.</i> Толерантність як феномен духовності.....	312
<i>Ношин Ярослав.</i> Феномен толерантности в контексте философских взглядов Эмманюэля Левинаса.....	313
<i>Орлова Тетяна.</i> Пострадянський простір : зіткнення цивілізацій.....	316
<i>Палько Інна.</i> Структурні компоненти моделі формування міжкультурної толерантності у професійній підготовці соціальних педагогів.....	320
<i>Ситник Світлана.</i> Довіра як основа легітимності правлячого режиму.....	323
<i>Тараненко Елена.</i> Проблемы нетолерантного отношения к вынужденно перемещенным лицам в современных украинских СМИ.....	325
<i>Тузовський Роман.</i> Значення релігійних і моральних цінностей у плюралістичному суспільстві. Цінності в часи перемін згідно Йосифа Рацигера.....	328
<i>Довідка про авторів.....</i>	<i>330</i>
<i>Зміст.....</i>	<i>336</i>

Наукове видання

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК СОЦІОГУМАНІТАРНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ

*Матеріали IV Міжнародної
науково-теоретичної конференції
Житомир, 1-2 жовтня 2015 року*

В авторській редакції

Комп'ютерна верстка

Л. В. Горохова

М. В. Півень

Обкладинка

В. В. Кириченко

Видавництво Євенок О. О.

м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 17-а

Тел.. : (0412) 422-106

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції України
серія ДК № 3544 від 05.08.2009 р.

Підписано до друку 25.09.2015.

Формат 60 Ум. друк. арк. 25,89.

Зам. № 119. Наклад 150 прим.

Віддруковано ФОП Євенок О. О.

м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 17-а

тел. : (0412) 422-106, e-mail: zt_druk@i.ua